

ПРИНЦОВЕТЕ ИЗТРЪГНИДЪБ И СЪБОРИШЛАНИНА

Превод от полски: Ани Божкова, 1989

chitanka.info

Преди много, много години един млад крал отишъл сам на лов в гората, заблудил се и сигурно щял да загине от глад и студ, ако не бил срещнал една селска девойка, която събирала горски плодове. Момичето видяло, че младият човек едва се държи на краката си от изтощение. Не го попитала кой е, а гледала час по-скоро да го изведе от горските пуцинаци. Завела го в къщата на своите родители и го хранила и поила, докато не се оправил напълно.

Вече оздравял, кралят се заседял в къщата на бедните селяни по-дълго, отколкото трябвало, защото невиджданата хубост и добротата на девойката така покорили сърцето му, че му се искало, колкото се може по-дълго, да се любува на нейната красота и очарование. В края на краищата кралят се убедил, че без това момиче ще му бъде много тъжно и самотно на света.

Нищо чудно, че един ден, без да казва нито на девойката, нито на родителите ѝ кой е, поискал ръката ѝ.

Девойката се съгласила, защото също го обикнала. Родителите ѝ, понеже не искали да вървят против волята на любимата си дъщеря, дали съгласието си да се омъжи за непознатия момък, когото смятали най-много за слуга на някой заможен господар.

Но когато селският свещеник, венчал младата двойка, им казал, че са тъстове не на кого да е, а на самия крал, те направо останали като гръмнати. Имали някакво лошо предчувствие и не предричали на дъщеря си твърде дълго щастие в този неравен брак. Ето защо плакали горчиво, когато кралят веднага след сватбата я отвел в двореца си. Девойката също плакала на сбогуване, а по пътя за двореца се притеснявала как ще я приемат майката и приближените на краля.

— Дали няма да ме изпъдят и ще се съгласят ли да остана при тебе? — все го питала тя с плах и неспокоен глас.

— Нямам майка, а мащеха, и нито тя, нито който и да било може да се разпорежда с моите чувства или да се противи на волята ми. За всичко, което съм извършил или ще извърша, отговарям само пред себе си. Освен това, повярвай ми, не обичам никого повече от тебе и никога няма да те изоставя, дори да те сполети и най-страшната беда — утешавал я кралят.

Когато пристигнали в двореца и влезли в кралските покои, мащехата го попитала кого е довел със себе си.

— Сигурно някоя нова слугиня — казала тя, като оглеждала жена му.

— Трябва да знаете, че тази госпожа не е никаква слугиня, а моята законна съпруга — решително ѝ отвърнал кралят.

Отговорът му така стъписал надменната мащеха, че дълго не могла да промълви нито дума или да се помръдне. А когато се съвзела, процедила със съскащ и изпълнен с омраза глас:

— Не мога да те поздравя, кралю, за такава жена, чието държание повече подхожда за обора, отколкото за двореца.

— Не забравяйте, че тази жена е моя съпруга, а след няколко дни ще бъде и ваша кралица — предупредил я кралят. — Помнете също, че след коронацията ще трябва да ѝ оказвате нужните почести — добавил повелително и категорично той.

При тези думи мащехата почервенияла като рак и задъхвайки се от злоба, промърморила:

— Да-а, ще видим какво ще кажат за безумната ти постъпка господата от Кралския съвет.

— Предупреди ги — креснал ѝ кралят, — че ако някой от тях тръгне против волята ми, ще заповядам да му отсекаат главата!

— Побъркал ли се е или е омагьосан? — проплакала мащехата и се потътрила към покоите си.

И веднага започнала да обмисля как да предотврати събитията, които биха осуетили нейното отдавнашно намерение да ожени краля за своята племенница — бедна княгиня, която от много години ядяла хляба ѝ. Тя била грозна и глуповата, но необикновено алчна за богатства и почести.

Понеже мащехата не можела да разчита на нейната помощ за такава деликатна работа, тъй като княгинята била глупава и мързелива, решила да се обърне към най-преданите си хора от Кралския съвет. Извикала ги и им разказала подробно какво е направил кралят и коя ще бъде тяхната кралица.

Придворните много се възмутили и се разтревожили, че ще трябва да се подчиняват на обикновена селянка и всеки ден да ѝ целуват ръцете. Започнали оживено и ядосано да спорят какво да правят, за да си спестят подобно унижение. По-припрените разпалено доказвали, че ще е най-добре тази селянка да умре преди коронацията.

— Да, добре ще е, но само ако пожелае да умре по собствена воля — казвали по-разсъдливите. — Знайте, че помогнете ли ѝ в това, кралят рано или късно ще научи кой е погубил жена му и тогава ще ни хвъркнат главите.

— Тогава какво да правим? Ами ако принудим краля да се разведе с нея?

— Това ще е най-доброто разрешение на тази твърде обидна за нас история — изказал мнението си капеланът^[1]. — Но за развод ще трябва да се обърнем към Римския папа.

— Да, към папата, към папата — обадили се в един глас всички господа от съвета. — Само че не сте изчислили, уважаеми господине, колко торби злато ще ни поиска той, за да ни тръгне по гайдата. Този развод би погълнал най-малко половината кралство.

— Тогава какво ни остава? — вайкала се мащехата, като виждала безпомощността на съветниците.

— Нищо друго, освен да чакаме търпеливо сгоден случай да се отървем от тази натрапница, без да се излагаме на опасности и без големи разходи — отвърнал най-умният от тях.

— Така е, ще чакаме и толкоз. А когато ни падне сгоден момент, повярвай ни, велможна господарке, ще ти помогнем да извиеш врата на тази нахалница — обещали всички и се разотишли.

Та ето благодарение на какво жената на краля доживяла до коронацията и станала кралица. Макар че не искала тази корона, трябвало да я приеме, за да не натъжи и обиди любимия си съпруг. По време на коронацията се престорила на радостна и щастлива, въпреки че сърцето ѝ се свивало от безпокойство и лоши предчувствия, защото забелязала с каква омраза я поглеждат мащехата на краля и доверениците ѝ. Не искала да се оплаква на мъжа си, а до родителите си изобщо не можела да се приближи. Вярно, че им били разрешили да се любуват на коронацията ѝ, но само отдалече, като ги предупредили в никакъв случай да не са посмели да припарят до нея.

— Забравете, че е ваша дъщеря и мислете за нея само като за кралица — поучавали ги кралските сановници и придворните.

Но тези простички хора, като я гледали, сякаш не забелязвали нито короната, която я украсявала, нито разкошните ѝ дрехи и виждали в нея само своето любимо дете. Родителското предчувствие им подсказвало какво става в сърцето на тяхната дъщеря и те наравно с

нея усещали тежкия товар на това щастие. Нищо чудно, че лицата им били тъжни и угрижени.

Забелязали това слугите на краля, вдворяващи ред сред простолюдието, което се възхищавало на блясъка и разкоша на тържествената коронация, и им се скарали:

— Какво сте се намусили? Дошли да гледат коронацията, а имат физиономии, като че ли са на погребение! Радвайте се и се веселете, иначе ще ви изгоним!

Какво можели да сторят горките хорица! Радвали се заедно с другите и викали: „Да живее кралицата!“, а в душата си проклинали деня и часа, в който кралят беше дошъл в къщата им и им бе отнел любимата дъщеря. След като се върнали под сиромашката си стряха, ден и нощ се вайкали за нейното, както казвали, нещастно щастие.

А тя, клетата, макар че живеела в мраморен палат и имала какви ли не богатства, също често била тъжна и жално си поплаквала. Кралят сега ѝ посвещавал много малко време. Ту трябвало да разговаря с господата за държавните работи, ту да обхожда отдалечените градове и крепости, ту да ходи на лов за големи зверове. Девойката се чувствала самотна и сякаш затворена в стаята си, от която, докато отсъствал кралят, излизала с голямо нежелание. Притеснявала я всяка среща с придворните, защото пред нея се подмазвали и ѝ се покорявали и кланяли, а зад гърба ѝ се присмивали и имитирали селския ѝ говор. Само най-нисшите слуги в двореца били искрено благосклонни и привързани към нея. Но как можела тя, кралицата, да общува прекалено често с тези бедняци? Кралят изрично ѝ бил наредил да разговаря със слугите само в краен случай.

Тогава с кого можела да си поприказва свободно, когато била самотна? С мащехата на краля или с племенницата ѝ? Та нали от мига, в който влязла в двореца, тя добре си давала сметка, че тези две дами са готови да я удавят в капка вода. Затова бягала от тях като от чума. Когато идвали да я посетят, примирала от страх от змийските им погледи и ѝ се искало да се провали вдън земя. До такава степен се страхувала от тях, че когато разговаряли, езикът ѝ се оплитал и мислите ѝ се обърквали. А онези, като виждали това, се радвали и си говорели, че тази глупава и непохватна селянка няма да съумее да се защити, ако при сгоден случай я притиснат. Затова чакали този момент с голямо желание и нетърпение.

Уви, ето че той настъпил, и без да се бавят, те замислили да я погубят с хитрост. Двете негоднички ни най-малко не се разстроили, когато страната била нападната от жесток и силен враг. Напротив, радвали се, че кралят, заедно с рицарите, трябва да замине на война, която не се знаело докога ще продължи. Не си давали сметка колко кръв ще се пролее и колко хора няма да се върнат. Мислели само как най-добре да се възползват от дългото отсъствие на краля, за да осъществят коварните си намерения.

Затова, като го изпращали, леели крокодилски сълзи, а когато ги помолил да се грижат за жена му и за рожбата, която тя очаквала в най-скоро време, му обещали, че ще я пазят като зеницата на окото си.

Но щом кралят заминал на бойното поле, двете се нахвърлили върху кралицата като лешояди на дългоочаквана плячка и още повече започнали да я измъчват. Ту се вайкали, че кралят неминуемо ще загине във войната, понеже, като потеглял от двореца, на шлема му кацнал гарван, а това предвещавало близка смърт, ту си измисляли, че са дошли вести как кралят попаднал в ръцете на врага и страдал във варварски плен. Като виждали, че това довеждало клетата жена едва ли не до умопомрачение, щели да се пръснат от радост и се стараели да й причинят още по-големи страдания.

Възползвали се, че тя била неграмотна, и като й четели писмата на краля, изопачавали тяхното съдържание и значение. Вместо любовните думи и нежните въпроси на краля за нейното здраве й четели жестоки, зли и нечувано презрителни думи. И така, нещастната съпруга научила, че кралят е престанал да я обича, че се срамува от женитбата си с нея и което било още по-лошо, не иска да има дете от жена с такова ниско потекло. А ако то се роди, щял да заповяда веднага да го дадат в някое селско семейство най-малко на сто мили от двореца.

Тези измислени обиди от любимия човек и презрението, което лъхало от изопачено прочетените писма, я довеждали до такава мъка и отчаяние, че сърцето й примирало от болка и непрекъснато проливала сълзи. Освен това мащехата раздухвала още повече мъката й, като я уверявала, че ако тя е на нейно място, никога не би търпяла такава унижение и щяла да си посегне на живота. Тя се надявала, че измъчваната от нея жертва ще постъпи, както я съветва. Кой знае дали кралицата нямало да го направи, ако не била огромната любов, която

изпитвала към още неродената си рожба. Готова била да изтърпи и повече, само и само да не я погуби.

А онези двете още повече се опълчвали срещу нея. Когато кралят, пишейки до тях, се чудел защо кралицата не отговаря на неговите писма, те му написали, че тя не ги пуска при себе си, понеже се занимава с някакви много подозрителни неща, от които личало, че има вземане-даване с дявола. Разтревожен от тези вести, кралят изпратил в двореца най-честния, според него, придворен, за да разбере точно и тайно дали вестите, изпратени от мащехата, не се разминават с истината.

Но какво да се прави, когато този всъщност добър и твърде честен човек обичал да си попейва и което било още по-лошо, виното му развързвало езика. Приближените на мащехата знаели за тази негова слабост и затова още щом пристигнал в двореца, го наобиколили, за да разберат за какво е дошъл. Като видели, че е уморен от пътя и по всяка вероятност гладен, те го поканили да похапне и да си побъбрят. А докато ядял, така го напоили с вино, че му се размътила главата и им разказал всичко.

Когато поизтрезнял, хитреците му подхвърлили язвително:

— Значи такъв си бил, уж си близък на краля, а толкова лесно го предаде! Щом видя вино, веднага издрънка поверената ти тайна.

Предрекли му също, че щом се върне, кралят като нищо ще заповяда да му отсекаат главата.

— Кажете ми какво да правя, за да не ми отсекаат главата? — питал ги изплашеният придворен.

— Довери се на мащехата и не само ще останеш цял и невредим, но и много ще спечелиш — посъветвали го нейните лакеи.

Послушал съвета им лекомисленият придворен. Тоз час отишъл при мащехата, разказал ѝ защо е дошъл и я помолил да го посъветва как да се спаси от гнева на краля, че не е изпълнил заповедта му.

Мащехата любезно обещала, че ако се подчини на волята ѝ, ще го защити пред краля и богато ще го възнагради. А когато за сметка на бъдещите заслуги му дала доста обемиста кесия с дукати, този слабоволев човек всецяло ѝ се покорил.

И така, щом се завърнал при краля, той потвърдил всичко, което била писала мащехата, а освен това се кълнял във всички светци, че

ужким със собствените си очи видял дявола, който влязъл през прозореца в стаята на кралицата, и я чул как разговаря с него.

— И за какво разговаряха? — попитал натъженият крал.

— Молеше го по-бързо да умрете, ваше височество, за да вземе властта и да управлява цялата страна — отвърнал продажният пратеник. — В замяна му обеща душата на детето, което носи в утробата си.

Кралят останал като гръмнат и дълбоко се замислил как да избегне грозящата го опасност.

Мислил ден, два, четири. В това време мащехата му изпратила вест, че кралицата е добила близнаци, едни такива малки чудовища с дяволско клеймо на слепоочията — направо да те е страх да ги гледаш. Кралят побеснял от ярост и изпратил до мащехата следната заповед:

„Незабавно да се погубят малките чудовища, а недостойната съпруга да бъде хвърлена в тъмница!“

Колко се зарадвали мащехата и племенницата ѝ, като видели, че най-после успели с лъжите си. Съжалявали само, че кралят не заповядал да изгорят жена му, както обикновено постъпвал с магьосниците. Ала се утешавали с мисълта, че благодарение на тяхната изобретателност, все някога ще я видят на кладата.

Сега-засега се заели да изпълнят нечовешката заповед на краля. Извикали няколко души, които им били сляпо предани, нахълтали в стаята на клетницата, казали и каква е волята на краля и заповядали да я затворят в Дълбокото подземие, а двете момченца взели със себе си. Те били изключително хубави дребосъчета и изобщо нямали никакво дяволско клеймо. На слепоочията им се забелязвали само петънца във формата на звездички, каквито украсявали и страните на техния баща.

За да се подсигури и да избегне наказанието, мащехата така отрупала със злато своите съучастници, че те били готови навсякъде да свидетелстват, че жената на краля е магьосница, защото децата ѝ плачат с отровни сълзи и тракат със зъби като вампири.

След като отпратила тълпата от свои приближени, мащехата започнала да се съветва с племенницата си каква смърт да избере за двете беззащитни дечица. Чак до късна вечер обсъждали какво да правят с тях. Най-накрая мащехата рекла:

— Удави ги в реката, но преди да се е зазорило, та никой да не те види!

— Добре, ще сторя така, както ми заповядвате — обещала племенницата, занесла близнаците в своята стая, увила ги в мръсни парцали, сетне ги натикала в един чувал, хвърлила ги под пейката и легнала да спи. Заспала спокойно, без всякакви угризения на съвестта.

Като се събудила обаче, хич не ѝ се ставало от топлото легло. Затова решила някой друг да удави дечицата.

Събудила слугинята си, показала ѝ чувала със синовете на краля и безгрижно рекла:

— Моята хрътка е родила няколко грозни кученца. В ей тоя чувал са. Занеси го на реката и го хвърли в най-дълбокото. Но трябва да свършиш тая работа бързо и без никой да те види! Не казвай на никого какво си направила — поучавала тя слугинята, а после ѝ обещала, че след като хвърли чувала в реката, ще получи цели два дуката.

Взела слугинята чувала и се потътрила с него към реката. Вървяла бавно, като криела лице под забрадката от студения дъжд и вятър и жестоко проклинала господарката си, че я е подгонила по нощите да дави някакви си кученца. Блъскала си главата защо княгинята толкова бърза да се отърве от тях. „Че нали и през деня щеше да се намери време за това, значи тук има нещо, но какво?“ Ала най-много се чудела на необикновената ѝ щедрост. Цели два дуката за такава нищо и никаква работа!

Най-сетне стигнала до реката. Изведнъж чула, че от чувала долитат писъци, които съвсем не приличали на скимтене или джавкане на куче.

— Скимтят, горкичките, като бебета. Изглежда, чувстват, че скоро ще умрат. Ще отворя чувала и ще ги погледна, пък ако мога, поне едно от тях ще спася — решила тя в изблик на съчувствие към създанията, които ѝ било заповядано да погуби.

Развързала чувала и надникнала вътре. Как забило сърцето ѝ, как се разтреперили ръцете ѝ, когато в увитите парцали открила не кученца, а две премръзнали, но още живи пеленачета.

— О, боже, боже, за малко да извърша нещо по-лошо и от най-злия разбойник! — прошепнала ужасена и възмутена тя, като увивала бебетата със забрадката си. — Ще ви спася, клетничета, ще ви спася, само не плачете така силно, че ако ни чуе някой, ще предаде и вас, и

мене в ръцете на мащехата и племенницата ѝ — шепнела тя на бебетата, като ги топлела с тялото си.

Дечицата притихнали, сякаш я разбрали, а тя се заела привидно да направи това, което ѝ било заповядано. Напълнила чувала с камъни, завързала го и го хвърлила в най-бездънния вир на реката. После взела забрадката със скритите в нея бебета и хукнала презглава към къщата на своята кума. Разказала какво са ѝ заповядали да направи и как е изпълнила възложеното ѝ поръчение.

— Добре си направила, че не си взела на съвестта си живота на тези клетничета. Но какво да правим по-нататък с тях? — чудела се загрижената кума. — Животът им няма да е в безопасност нито при мене, нито някъде наблизо.

Накрая решили да изпратят бебетата колкото се може по-далече. Понеже и двете не можели за по-дълго време да отсъстват от къщи, защото това веднага щяло да събуди подозрение, решили, че няма друг изход, освен да поверят двете момченца на реката, да ги отнесе при някои добри хора.

— Реката ще се смили над тях и няма да позволи да загинат.

Увили бебетата в по-дебели парцали, сложили ги в едни големи нощви и се запътили към реката. Поверявайки ѝ дечицата, те я молели горещо:

— О, добра и могъща река, бъди милосърдна и добра към тези мънички създания! Спаси ги от гибел и от всякакви нещастия!

И о, чудо! — реката сякаш се вслушала в молбите им, поспряла шеметния бяг на разпенените си вълни, усмирила неразбираемото им гневно мърморене и поемайки нощвите, ги понесла по нататък, като леко и гальовно ги люлеела.

Не измамила тя надеждите на двете благородни жени. Отнесла кралските синове току пред вратата на една бедна рибарска колиба, кацнала на нейния бряг. Жената на рибаря, която в това време шетала в градинката, съгледала нощвите в реката и ги измъкнала. Когато видяла какво има в тях, чак плеснала с ръце от възторг, взела бебетата и изтичала при мъжа си, като радостно се провикнала:

— Мили мъжо, виж как щедро ни надари нашата хранителка! Толкова години напразно тъгувахме за собствени деца, а ето, добрата река ни дари не с едно, а с две прекрасни момченца!

Почтеният рибар се радвал не по-малко от жена си.

— Само какви мъже ще израснат от тях — за чудо и приказ! — уверявал я той, като се вглеждал в заспалите дечица. — Виж, майко — продължавал с тон на познавач, — още са малки, а какви са ячки! Гърдичките им изпъкнали, раменете широки, а ръцете, охо, дай боже всекому такива! Няма що, тези дечица ще ни бъдат голяма радост и утеха на стари години. Само ми кажи, майко — добавил колебливо той, — какво ще стане, ако някой дойде да си ги иска?

— А, на никого няма да ги дам! Няма да ги дам, та ако ще самият крал да дойде — уверявала го разпалено жена му. — Пък и да ти кажа — добавила след малко, — сигурна съм, че никой няма нито да ги потърси, нито да пита за тях. Защото размисли, мили мъжо, те не са влезли в нощвите и не са се хвърлили в реката сами. Ясно е, че някой е искал да се отърве от тях, а може би дори и да ги погуби. Но кой е бил той и защо го е извършил, не е моя работа. Стига ми, че си имам деца, и то собствени, защото ние сме ги родили. Ние, разбираш ли? — подчертала тя твърдо и повелително. — Запомни това и на всекиго казвай, че са наши собствени деца.

— Добре! Ще говоря и ще се кълна така, както казваш! Децата са наши и толкоз! — рекъл решително рибарят. — А ако някой не повярва, ще го убедя, ако се наложи, и с веслото.

След като установили по този начин родовата принадлежност на подарените им от реката деца, те ги обгърнали с нежни и топли грижи. На децата никога не им липсвали нито ласки, нито закрила, а още по-малко — хляб. Растели безгрижно и спокойно, сити и доволни, тъй като добрата река, сякаш загрижена за прехраната и нуждите им, пълнела мрежите на рибаря с толкова риба, че имало не само за вкъщи, но и за продан.

Рибарят и жена му се радвали, че децата растат като гъби, заякват и възмъжават с всеки изминал час.

Едва подкарали седмата си година, двете момчета били по-високи от рибаря с цяла глава. Силата им пък била толкова голяма, че той, високият и як мъж, изглеждал в сравнение с тях слаб като вейка.

Годините си минавали, а принцовете растели ли, растели.

Общуването с реката, слънцето и полския въздух ги правело здрави тялом и духом. Колко приятно минавало времето им в игри на рицари и момчешки лудории. Затова пък тяхната майка, затворена в подземиято, прекарвала времето си в тъги, мъки и неволи.

Неправдите и унижението, които ѝ причинил любимият човек, били много по-големи от физическите страдания. Най-вече се измъчвала от раздялата си с децата и тревожната несигурност за съдбата им.

И наяве, и насън тя ги викала при себе си с жален глас, но напразно.

Нещастницата сигурно отдавна би отишла на онзи свят, ако не бил един от пазачите, мъжът на слугинята, която трябвало да хвърли във водата чувала с мнимите кученца. Тази почтена жена не издържана и се похвалила на мъжа си за своята благородна постъпка. А той един ден, като не можел повече да гледа мъките и сълзите на изтерзаната кралица, ѝ прошепнал:

— Не се отчайвай и не страдай напразно, добра господарке! Децата ти са живи и ако е рекъл господ, може някой ден да ги притиснеш до изстрадалото си сърце.

В това време кралят се върнал от победната война. Макар че повярвал за връзките на жена си с дявола, не можел да забрави преживените с нея щастливи мигове. Ето защо не се поддад на натиска на мащехата и не заповядал да приготвят за отхвърлената от него жена нито клада, нито гилотина.

— Не ми се ще тържествата и забавленията, които искам да устроя в чест на спечелената война, да започнат със смъртно наказание, та дори да е най-справедливото — рекъл той.

Минала седмица, две, вече били отпразнувани и почетени всички победи, а той не издавал смъртна присъда за отритнатата си жена и дори не споменавал за нея. Все се случвало нещо, което да спаси затворената клетница. Ту били пристигнали чуждестранни посланици, ту му били дошли на гости коронованите съседи. Как може един крал да признае пред чужди хора, че се е оженил за селянка-магьосница! След туй пък имало някакъв въоръжен поход, а е известно, че ако войната се предхожда от изгаряне или съсичане на магьосница, това е лош знак.

И тъй затворената кралица продължавала да живее и да страда.

А през това време двамата ѝ синове израсли такива могъщи великани, че по целия свят не можело да се намерят други като тях. Рибарят и жена му нарекли единия Изтръгнидъб, а другия — Съборипланина. И нищо чудно, че на такива здравеняци и великани им

било твърде тясно и скучно в една обикновена рибарска колиба. Силата, която чувствали в себе си, разпъвала гърдите им, а приказките за подвизите на някогашните юнаци, дето им разказвала жената на рибаря, разпалвали въображението им и ги изпълвали с жажда да извършат подобни или още по-големи юначества. И ето че принцовете помолили рибаря и жена му да им позволят да тръгнат по широкия свят, за да се прославят.

Напускайки къщата на своите осиновители, те ги попитали какви юначества ще донесат на тях слава, а на хората полза и добро. Замислили се рибарят и жена му, мислили, мислили и най-накрая ги посъветвали:

— Нашата страна е обширна и богата, хора има достатъчно, но не и работа за всекиго, тъй като земята за обработване все още е малко. В която и посока да тръгнете, все ще се натъкнете на недостъпни и непроходими гори. Планините и ненужните хълмове не са малко. Така че идете да изкоренявате горските пуцинаци и да ги превръщате в орна земя или пък събаряйте планините.

Изтръгнидъб и Съборипланина с благодарност приели съветите и поученията на родителите си и като се сбогували сърдечно с тях, тръгнали по широкия свят.

Вървели година, две, три, изкоренявали дивите гори, изравнявали планините с долините, а всяко парче орна земя, получено с тежък труд, давали на хората, които имали желание да го обработват. Народът им бил благодарен и ги благославял. Нищо чудно, че вестта за подвизите на Изтръгнидъб и Съборипланина стигнала до столицата и до самия крал.

— Ще се радвам, ако имам във войската си такива исполини и здравеняци — въздишал кралят, като чул за тях. — Но как да ги примамам да ми служат, щом от това, което чувам, презират парите и всякакви подаръци?

Дълго си блъскал главата той и накрая заповядал да извикат няколко от най-ловките и най-хитрите му довереници и сурово им заповядал:

— Облечете се в най-хубавите си мундири, вземете две торби злато и идете да търсите онези великани Съборипланина и Изтръгнидъб. А като ги намерите, вече вие ще му мислите как да ги

накарате да станат мои войници. Ако се справите добре, няма да скъпя за вас наградите и благоволенията си.

Още същия ден доверениците на краля тръгнаха да търсят Съборипланина и Изтръгнидъб. Дълго пътували, докато ги открият в една непроходима гора. Разказали на братята кои са и започнали да ги уговарят да постъпят на служба при краля.

— Ще ходите в коприна и кадифе — съблазнявали ги те. — Ще имате ядене и пиене до насита и всякакви други удобства.

Като видели, че никакви уговорки не помагат, извадили най-важния според тях аргумент — златото. Подавайки на братята двете торби с дукати, ласкаво им казали:

— Вижте колко пари ви изпраща кралят от войнишката заплата, която ще получавате, ако служите при него. Това е само предплата, една десета от това, което ще получите, ако постъпите в кралската войска — лъжели безсрамно те, само и само да подмамат двамата великани.

Ала нито прехвалената служба при краля, нито изброените удобства и изгоди, свързани с нея, донесли очаквания резултат. Изтръгнидъб и Съборипланина мълчали и гледали пратениците и златото с безразличие и дори с недоволство.

— Защо мълчите, защо не отговаряте? — учудили се стъписаните пратеници на краля.

— Защото говорите за неща, толкова маловажни за нас, че не си струват приказките — отвърнал Съборипланина.

— А за какво според вас трябва да говорим? — угоднически попитали пратениците.

— Ами за това, какво ще вършим при краля — рекъл Изтръгнидъб.

— О, не се бойте! — извикали пратениците. — Ако служите при краля, няма много да се преработите. В мирно време ще бъдете негова лична охрана, а започне ли война, ще го браните от враговете.

— Значи само това ще ни е работата? — учудили се двамината братя със снизходителни усмивки.

— Ако смятате, че е много, кралят непременно ще се съгласи да я понамали — услужливо ги уверили пратениците.

— Не става дума за намаляване или увеличаване — хладно заявил Изтръгнидъб.

— Интересува ни каква полза ще имат хората от това, което кралят ще ни възлага — уточнил Съборипланина.

Смутили се пратениците, като видели, че нищо няма да постигнат с тия исполини. Тогава покорно попитали какво да отговорят на краля за това, че не са изпълнили възложеното им поръчение.

— Кажете му, че ако се наложи да браним страната, сами ще дойдем при него, но по-рано да не ни чака — отвърнали двамата братя.

Кимнали с кисела усмивка пратениците, поклонили се до земята и поели обратно към столицата. Не бързали, защото им било неудобно да застанат пред краля, без да са свършили нищо. И понеже очаквали да ги срещне не ласка и доброжелателство, а по-скоро гняв, за всеки случай разделили помежду си едната торба злато и се наговорили какво ще кажат, за да замажат очите на краля и да отърват наказанието за неизпълнената заповед.

Ето защо, когато отишли при него, започнали да лъжат най-безсрамно и да му разправят какви трудности са преодолели, през какви опасности са преминали и как са се намъчили, докато се доберат до Изтръгнидъб и Съборипланина и убедят тези исполини да постъпят в кралската войска.

— Е и как свърши цялата работа? — почнал вече да губи търпение кралят от тяхното самохвалство.

— Ами така, милостиви господарю — отвърнали жално пратениците, — че трябваше да им дадем едната торба дукати като предплата за бъдещата им служба. Чак тогава ни се захлеха, че щом свършат с изкореняването на горските пуцинаци, веднага ще се явят при ваше височество.

Кралят повярвал на лъжците, разрешил им да задържат другата торба дукати като награда за техния труд и им заповядал да му опишат фигурите и лицата на Изтръгнидъб и Съборипланина.

Пратениците, задъхани от възторг, му обрисували външността и силата на двамата братя. Този път не лъжели, като описвали ръста и широчината на раменете им, яките мускули и нечовешката им сила. Премълчали само това, което най-много ги изненадало, когато видели двамата братя, а именно, необикновената им прилика с краля и най-вече петънцата във формата на звезди на слепоочията им.

Но онова, което скрили от краля, издрънкали по време на един гуляй на своите другари. Те пък го повторили на други бърбурци и благодарение на това вестта за необикновената прилика на Изтръгнидъб и Съборипланина с краля стигнала до ушите на мащехата. Обхваната от безпокойство, каквото изпитва всеки злосторник, няма ли да се появят някъде следите от престъплението му, тя отишла при племенницата си и най-неочаквано я попитала:

— Я ми кажи, мързелано, но говори само истината: сама ли удави онези хлапета или натовари някой друг с тая работа?

Като видяла, че княгинята, вместо да ѝ отговори, се изчервила до ушите и мълчи, я притиснала още по-здраво и я принудила да си признае, че е възложила на своята прислужница да хвърли чувала в реката.

— Е, радвай се! — рекла ѝ зловещо мащехата. — Сега вече няма никакво съмнение, че тия проклети хлапета са живи и че Изтръгнидъб и Съборипланина са децата на тази жалка селянка. Ако някога им паднеш в ръцете, сигурно се досещаш какво ще направят с тебе.

Като чула тази вест, племенницата пребледняла и изгубила ума и дума от страх. Мятала се като луда из стаята, стенела и треперела от ужас.

— Не се вайкай и не хленчи, защото още не си в лапите на тези великани! — подигравала ѝ се мащехата. — По-добре помисли какво да се направи, та най-сетне да отидат на оня свят, и то колкото се може по-бързо!

Посъвзела се княгинята, помислила малко и радостно извикала:

— Ако трябва, ще продам всичките си накити, а това, което получа за тях, ще го дам на най-добрите стрелци на краля и ще ги помоля да убият тези негодници.

— Глупачка, кръгла глупачка — оскърбила я мащехата, — не си ли чула, че кралят от няколко дни разгласява надлъж и нашир, че ги е наел във войската си? Нито един стрелец не би се осмелил да ги убие.

— Ами тогава посъветвайте ме какво да правя, милостива госпожо, защото аз нищо свястно не мога да измисля! — вайкала се отчаяната племенница.

— Зная, че си прекалено глупава, за да измислиш разумен начин за уреждането на такава деликатна работа, ето защо ще трябва лично

да се заема с нея. Не се съмнявам, че след няколко дни вече ще зная как да погубя тези великани — заявила тя със загадъчна усмивка.

Доста се потрудила тази наглед почтена, а в действителност много подла жена, докато скрои нов план за погубването на децата на нещастната кралица. Макар че искала да минава за много набожна, тя не се посвенила да отиде при магьосницата за съвет.

След като взела богатото възнаграждение, магьосницата я посъветвала:

— Уважаема госпожо, изпрати някой много доверен човек в непроходимата гора, в която се намират Изтръгнидъб и Съборипланина. Дай на своя пратеник ей това нещо — и тя ѝ подаде едно невзрачно калаено пръстенче — и му кажи, че когато стигне до средата на гората и завърти пръстенчето три пъти на безименния си пръст, тогачас ще се появи един човек, който набързо ще се справи с тези великани.

— А кой е той? — полюбопитствала мащехата.

— Моят брат, много могъщ и заможен магьосник. Живее в същата гора, която изкореняват Изтръгнидъб и Съборипланина, затова ще му е лесно да се разправи с тях. Но ще трябва добре да му се плати — предупредила я магьосницата.

— Ще му дам колкото поиска, няма да се скъпя, само и само да направи това, което му заповядам — обеща мащехата на магьосницата.

После отишла при своята племенница, показала ѝ как трябва да си служи с пръстена и я изпроводи в гората.

Племенницата се пременила в селски дрехи и като се здрачило, напуснала двореца.

Вървяла ден, два, три и навсякъде, където спирала да пренощува или да си отдъхне, чувала само думи на възторг и благодарност за Изтръгнидъб и Съборипланина. Благославяли ги и тези, които вече били получили от ръцете им обработваема земя, и онези, които чакали да получат.

Стигнала най-сетне племенницата до непроходимата гора и смело навлязла в тайнствената и непрогледна тъмнина. Когато изгряла луната, тя излязла една просторна поляна. Разбрала, че това е средата на гората или мястото, където трябва да се срещне с магьосника.

Тогава сложила пръстена на сестра му на безименния си пръст и три пъти го завъртяла.

И ето, някъде в далечината се разнесъл тътен като рев на тур^[2], а сетне с трясък и пращане от счупени клони на поляната сякаш от облаците или от блестящата луна, изплувало едно чудовище с неопределена форма.

Трудно е да се опише ужасът, с който племенницата гледала това видение, наподобяващо огромен пън или скала, обрасла с гъсто покривало от корени или изгнила трева. Понечила да избяга, но вдървените ѝ от страх крака не ѝ се подчинявали. В това време чудовището, като се спряло на няколко крачки от нея, започнало да размотава необикновено дългата си брада, в която било увито като в кожух или наметало. Когато я размотало напълно, княгинята видяла пред себе си едно отвратително джудже.

— Досещам се, че идваш по заръка на моята сестра, защото виждам на ръката ти пръстена на нашия род. Казвай смело за какво искаш да ме молиш! — подканил я магьосникът.

Но княгинята, поразена от външността му, безпомощно мълчала.

Чак когато джуджето ѝ се скарало, че мълчи, гордо заявила, че идва при него от името на мащехата на краля, която иска живеещите в гората Изтръгнидъб и Съборипланина да изчезнат колкото се може по-бързо от лицето на земята.

— Да, мога да свърша тази работа, и то с голямо удоволствие, тъй като те унищожават моята гора — отвърнал магьосникът, след което, изкривил лице в грозна усмивка, попитал с какво мащехата ще го възнагради, ако изпълни желанието ѝ.

— Обещавам ти от нейно, а и от мое име, че няма да пожалим и една кола злато, ако извършиш това, за което те молим — отвърнала племенницата с колкото се може по-тържествен глас.

Ала как се учудила и възмутила, когато джуджето, вместо да ѝ поблагодари за оказаната му щедрост, се закискало подигравателно и като я пронизало с презрителен и пренебрежителен поглед, извикало страшно:

— Мислиш, че съм глупав като тебе и ще повярвам на кралско обещание или дори на клетва? Твърде дълго живея на този свят, за да не зная цената им. Пък и не ми трябва нито злато, нито сребро. Имам толкова пари, че с една стотна от тях мога да купя цялото ви кралство.

— Ами тогава кажи с какво искаш да ти платим? — с премалял глас попитала племенницата.

— Искам да служиш при мене най-малко два месеца и чак тогава ще се разправа с Изтръгнидъб и Съборипланина.

— И какво ще правя, като служа при тебе? — промърморила племенницата, смаяна от желанието на магьосника.

— Няма много да се преумориш — подигравателно я уверил той. — Ще ми переш навуцата, ще метеш най-мръсните стаи в двореца ми, а също така...

Какво ѝ говорел по-нататък, не стигнало до ушите на княгинята. Унизителните условия на злобното джудже така засегнали гордостта и достойнството ѝ, че паднала в несвяст. Но нали джуджето не току-тъй било магьосник, начаса я свестило и гневно я попитало съгласна ли е да му стане слугиня.

— Ако не си, връщай се откъдето си дошла, докато си цяла и невредима! — предупредило я мрачно то.

Разбрала княгинята, че с него шега не бива. Станала и тъжно му казала, че щом не може другояче, няма как, ще трябва да му стане слугиня.

Работила племенницата при магьосника месец, два и макар че всяка работа ѝ тежала, се стараела да му угоди. Но и той не си губел времето напразно и старателно се готвел да изпълни това, което се бил зарекъл да заплати на княгинята за безупречната ѝ служба. Затуй се ровел в разни магьоснически книги и се съветвал с тях как да надвие великаните. И ето, една от тези книги го посъветвала:

„Ако искаш да надвиеш някого, който има нечовешка сила, открадни по някакъв начин обяда му. Щом го изядеш, ще отнемеш силата му и лесно ще го надвиеш.“

Харесал магьосникът този безчестен съвет и решил да се възползва от него. И тъй, на другия ден на разсъмване се промъкнал до къщата на Изтръгнидъб и Съборипланина и се спотаил под прозореца.

Понеже му бил известен начинът на живот на двамата братя, той знаел, че до пладне работят в гората, а сетне единият от тях се връща да готви обяда и чака да си дойде другият.

Този ден се падало на Съборипланина да готви. Магьосникът внимателно следял всяко негово движение и търпеливо чакал сгоден момент. Щастиято помогнало на коварните му намерения, защото

Съборипланина, след като сготвил един голям казан грах, го сложил на масата, сетне излязъл от къщи и почнал да се мие на кладенеца. Магьосникът това и чакал. Влязъл през прозореца, грабнал котела с граха и се спуснал да бяга. Но идващият на обяд Изтръгнидъб забелязал крадеца, препречил му пътя и страшно извикал:

— Казвай, негоднико, защо ни открадна обяда?

Разяреният магьосник плиснал в лицето на Изтръгнидъб горещия грах, а след това го сграбчил с ноктите си за гърлото и започнал ожесточено да го души. Ала Изтръгнидъб успял да го откъсне от себе си и го тръшнал на земята. Сетне хванал припадналия магьосник за брадата, довякъл го до къщата и извикал на Съборипланина:

— Хей, братко, плискаш се като патица край кладенеца, а в това време този нещастник ни открадна обяда и замалко не ме удуши.

Дотичал Съборипланина при брат си и като огледал едва дишания магьосник, попитал с любопитство:

— Що за човек е той и защо ни открадна обяда?

— Ще поговорим с него за това, като дойде на себе си, а засега — отвърнал Изтръгнидъб, — за да не ни избяга, трябва да го вържем някъде.

— Разреш ми аз да свърша тая работа — засмял се Съборипланина, взел магьосника и го занесъл до един огромен пън на неотдавна отсечен дъб. Разцепил пъна, заклешил в него брадата на джуджето, сетне се върнал вкъщи, за да приготви нов обяд.

Щом се наобядвали, братята подремнали малко и чак след това отишли да разпитат магьосника. Но колко се учудили и загрижили, като видели, че техният пленник е изчезнал заедно с пъна, за който бил завързан.

— Избягал е дяволът му неден — роптаел Съборипланина, като гледал дълбоката яма от изровения пън. — Но къде ли се е дянал с него?

— Следите показват, че е избягал в гората, значи там трябва да го търсим — промърморил Изтръгнидъб. — Трябва да го хванем, защото виждам, че това е някакво много опасно същество.

Тръгнали тогава братята да заловят магьосника, като се чудели защо не си е измъкнал брадата от пъна, ами го е отнесъл със себе си. Не знаели, че цялата сила на магьосника била в брадата му и че ако я

повреди, щял да загуби могъществото си. Ето защо предпочел да мъкне пъна и да оставя след себе си дълбоки следи, но да не се лиши от силата си.

Благодарение на това Изтръгнидъб и Съборипланина лесно намерили входа към подземното му леговище и не се поколебали да го преследват дори под земята. Изплели от горска ракета много дълго въже и здрав кош. Сетне Изтръгнидъб си направил голяма факла, седнал в коша, а Съборипланина бавно и внимателно го спуснал в подземието. Изтръгнидъб изскочил от коша и като си светел с факлата, започнал да търси магьосника. Това не било лесна работа, но най-накрая го открил в една пещера в момента, когато разцепвал пъна, в който била заклещена брадата му.

Като видял Изтръгнидъб, магьосникът изревал с нечовешки глас и хвърлил по него тежката секира. За щастие великанът успял да избегне опасния удар. Секирата прелетяла над главата му и като се отбила от каменната стена на пещерата, паднала право върху главата на магьосника и го убила на място. Като се уверил, че магьосникът е мъртъв, Изтръгнидъб тръгнал да се връща. На излизане от пещерата забелязал, че в най-тъмния ѝ кът се крие някаква жена, и ѝ викнал да се приближи.

— А няма ли да ми сториш зло? — попитала го боязливо тя.

— Не съм свикнал да воювам с жени — разсмял се Изтръгнидъб.
— Не се бой и кажи коя си и как попадна тук.

Тогава княгинята, защото това била тя, изтичала при него, паднала в краката му и започнала с плачлив глас да го моли:

— Добри човече, помогни ми да изляза от това подземие! Този коварен разбойник ме отвлече от родителите ми и ме затвори тук, като ме караше да върша най-черната работа.

— Не плачи, клетнице — утешил я Изтръгнидъб. — Веднага ще те изведа на белия свят, а после, ако искаш, ще те заведа при родителите ти.

Като разбрала от думите и държанието на Изтръгнидъб, че е повярвал на лъжите ѝ, княгинята решила да се възползва от това и угоднически попитала:

— Ще ми разрешиш ли, добри човече, да взема туй-онуй от богатството на този мошеник?

— А, взимай каквото искаш — отвърнал ѝ с усмивка Изтръгнидъб.

Тогава княгинята го завела в една друга пещера, където имало купища перли, дукати и най-различни скъпоценни камъни.

Изтръгнидъб гледал с безразличие тези съкровища, затова пък княгинята се нахвърлила върху тях с безумна алчност. Когато взела толкова, колкото могла да носи, юнакът я завел до изхода и извикал на Съборипланина да изтегли най-напред жената, която намерил в подземие, а после да спусне коша за него.

Изтеглил Съборипланина княгинята заедно със съкровището ѝ, а подир малко започнал да изтегля брат си. Тогава княгинята го пробоча с кама, която извадила от пазвата си. Ударът бил толкова силен, че Съборипланина дори не успял да извика и паднал като мъртъв на земята.

Напразно Изтръгнидъб го викал и питал защо не го изтегля. На виковете му отвърнала само княгинята, като му заявила със злоба, че никога няма да се измъкне от подземие и ще умре от ужасна смърт.

Досетил се Изтръгнидъб, че с брат му се е случило нещо лошо и много се разтревожил. За да го спаси, решил сам да се измъкне на земята. Опитал да се покатери нагоре по каменните стени на подземие, но само си изранил ръцете и коленете. Отказал се от безполезните си усилия и се запътил към пещерата, в която лежал магьосникът, с надежда, че там ще намери друг изход към горния свят.

Опипал старателно стените и открил малка желязна врата. Изкъртил я и влязъл в една пещера, още по-гол яма от предишната, осветена от мъждукащото пламъче на малка газена лампа. Озърнал се наоколо и съгледал един голям орел, прикован към стената с желязна верига.

Като видял юнака, орелът запляскал с криле и попитал със страшен глас:

— Кой си ти и защо си дошъл? — и без да чака отговор, презрително рекъл: — Ако си слуга на магьосника и ще ме уговаряш да му се подчиня, трудът ти е напразен, защото предпочитам да умра, отколкото да го призная за свой господар и властелин.

— Не съм слуга на онова джудже, което ти нарече магьосник — отвърнал Изтръгнидъб и разказал на птицата как е попаднал в подземие и защо не може да излезе от него.

— Няма да ти повярвам, докато не ме освободиш от оковите и не видя мъртвия магьосник — отвърнал орелът.

Разкъсал Изтръгнидъб веригите, а когато орелът се убедил, че магьосникът е умрял, радостно рекъл на великана:

— Ще те изведе на земята по друг път, а не по този, по който си дошъл.

След тези думи той завел принца до един само нему известен изход. По пътя му разказал как е попаднал в ръцете на магьосника.

— Когато дойдох при него — говорел орелът, — за да се посъветвам с какво да лекувам болните си орлета, той ми даде някакъв плод, като ме уверяваше, че това е най-ефикасното лекарство за тяхната болест. Щом взех плода, загубих съзнание и магьосникът ме прикова на стената, а когато дойдох на себе си, настояваше да го призная за свой господар и властелин.

Когато стигнали до мястото, където започвал тунелът, водещ към земята, орелът посъветвал юнака:

— Хвани ме за краката и се дръж здраво, защото излитаме!

Когато след по-малко от половин час кацнали на повърхността на земята, Изтръгнидъб помолил птицата да обиколи околността и да види какво става с брат му.

Направил орелът няколко кръга във въздуха, след което казал на кралския син, че до входа на подземието лежи човек, цял потънал в кръв.

— Това сигурно е брат ми! — извикал Изтръгнидъб, сбогувал се с орела и се втурнал към Съборипланина. Намерил го да лежи в локва кръв, кажи-речи умиращ. Повдигнал го и видял в конвулсивно стиснатата му длан кичур гарвановочерни коси. Забелязал също и камата, която княгинята била захвърлила на местопрестъплението.

„Може един ден да ми потрябват“ — помислил си Изтръгнидъб, измъкнал кичура коси от дланта на брат си, увил го в парцалче и го пъхнал в джоба си. Прибрал и камата, а сетне взел Съборипланина на гърба си и го понесъл към най-близкото село. Знаел, че една тамошна селянка лекува хората с билки и лекарства, които сама си прави. Запътил се право при нея и я помолил да спаси брат му.

Старата Добринна, така се казвала селската лекарка, след като прегледала ранения, утешила Изтръгнидъб:

— Ще му спася живота, а после ще те науча какво да правиш, за да си възвърне здравето и силата.

Когато след неколкодневно пребиваване у Добрина, Съборипланина можел вече по малко да се движи, почтената старица поучила Изтръгнидъб:

— Идете в южната част на съседната страна и търсете сред планините горещ извор. Щом брат ти се изкъпе в него, тозчас ще оздравее.

Поблашдарил Изтръгнидъб на Добрина, взел брат си на гръб и се запътил към съседната страна. Изворът се оказал наистина чудодееен, защото само след едно къпане Съборипланина си възвърнал предишното здраве и сила. Зарадвали се братята от този щастлив обрат на нещата и тръгнали към своята гора.

По пътя срещали много хора, с които разговаряли. От тях научили, че след няколко дни всички мъже от чуждата страна ще се съберат край стените на столицата, за да изберат нов крал. Двамата братя решили да видят как се провеждат тези избори.

Като наближили столицата, видели край стените й хиляди мъже, които стояли неподвижно и се взирали в небето.

— Кого търсите в облаците — попитали юнаците един от мъжете.

— Гледаме няма ли да се появи птица. На чието рамо кацне тя, него ще провъзгласим за крал — отвърнал запитаният.

Братята искали още да го поразпитат, но той отказал да разговаря и им рекъл:

— Оставете ме, защото долита някаква птица.

И наистина, след миг над насъбралата се тълпа закръжал орелът, който бе изнесъл Изтръгнидъб от пещерата на магьосника.

Тълпата следяла полета му в гробно мълчание, а когато птицата кацнала на рамото на Изтръгнидъб, от хиляди гърла се изтръгнал радостен вик:

— Да живее кралят!

Напразно великанът се опитвал да откаже тези така неочаквани почести. Тълпата го вдигнала на ръце и с хвалебствени викове го занесла в двореца. Орелът стоял на рамото му и това още повече радвало жителите на столицата.

След като станал крал, Изтръгнидъб управлявал държавата заедно със Съборипланина. Орелът не ги забравял, често ги навестявал и им помагал с добри съвети във всичките им начинания. Благодарение на това братята царували толкова честито, че скоро славата им се разнесла по цялата земя. И нищо чудно, че съседните крале и князе идвали да ги посетят и се стараели да спечелят благоразположението им.

Един ден при тях пристигнал баща им. За да е по-представителен, дошъл със свитата си, мащехата и нейната племенница.

Без да знаят кого приемат, Изтръгнидъб и Съборипланина, посрещнали гостите много сърдечно и ги настанили в най-хубавите стаи на двореца. Но когато по време на обяда се вгледали по-отблизо в племенницата и обърнали внимание на държанието ѝ, се усъмнили, че това е същата жена, която неотдавна беше посегнала на живота им.

Мащехата на краля също седяла като на тръни в присъствието на тези омразни за нея същества. Ето защо тя и княгинята настоявали кралят да не продължава гостуването си при Изтръгнидъб и Съборипланина. Той се съгласил и започнал да се стяга за заминаване. Ала двамата братя решили да проверят верни ли са съмненията им в княгинята. Наредили на своя виночерпец по време на прощалния пир да сложи до приборите ѝ камата и кичура коси, намерени от Изтръгнидъб до ранения Съборипланина.

Трудно е да се опише колко била поразена коварната княгиня, когато съгледала на празничната маса доказателствата за своето престъпление.

Гледала ги миг-два с безумен поглед, а после закрила с длани лице и с писъци заотстъпвала назад.

— Но какво ѝ стана? — попитал кралят, смаян от държанието на княгинята.

— Ужасена е от доказателствата за престъпните си дела — отвърнал му Изтръгнидъб и като застанал в средата на залата, разказал на всички събрани как княгинята им се отблагодарила за това, че я извели от подземната пещера на магьосника.

Всички го слушали безмълвно, но когато свършил, в залата гръмнали заплашителни и пълни с омраза викове:

— Долу предателката! Смърт на негодницата!

Като чула какво я заплашва, княгинята паднала в краката на великаните и започнала да ги моли за милост. Обяснявала, че е посегнала на живота им не по свое желание, а защото така я била надумала мащехата на краля.

— Тя ми заповяда да ви удавя, когато бяхте бебета, а като разбра, че сте се спасили от смърт, ме изпрати при оня магьосник.

Мащехата я обвинила в лъжа и я нарекла побъркана. Тогава княгинята скочила побесняла и издала всичко за интригите ѝ против майката на Изтръгнидъб и Съборипланина и за това, как кралят бил подведен да погуби синовете си и да хвърли жена си в тъмница.

Кой би могъл да опише или да изрази с думи чувствата, които се събудили в сърцето на краля. Като разбрал, че двамата братя са неговите синове, той осъзнал какво страшно престъпление е извършил, издавайки им смъртна присъда в зората на техния живот. Стоял ням и блед, с наведена глава, като не смеел да погледне никого в очите. Съзнавайки вината си, която никога не би могъл да заличи, дори не се опитвал да се оправдае. Само помолил синовете си да му позволят да си замине, за да върне при тях любимата им майка, колкото се може по-бързо.

— А моята мащеха и племенницата ѝ накажете най-сурово, защото са го заслужили — гневно наредил го.

— Вземете ги със себе си и нека нашата майка реши какво наказание да им бъде наложено — отвърнали му Изтръгнидъб и Съборипланина.

Кралят заповядал да оковат мащехата и княгинята и да ги откарат под стража в неговия дворец, а той тръгнал натам със синовете си.

Не могат нито да бъдат преброени, нито запомнени нежните думи и радостните сълзи при срещата на Изтръгнидъб и Съборипланина със затворената им майка. Когато я изнесли на ръце от подземиято и я повели към позлатената карета, навалицата, задръстила улиците и площадите, поздравявала измъчената нещастница с продължителни, радостни възгласи. На въпроса на принцовете какво наказание иска за мащехата и племенницата, царицата отговорила, че не желае да им издава присъда.

— Нека кралят ги осъди според законите и обичаите на нашата страна — казала решително тя.

Не пожелала също да присъства на екзекуцията на двете престъпнички, защото по-скоро ги съжалявала, отколкото им желала смъртта. Отказала и на краля, когато я помолил да остане при него, и заминала със синовете си в тяхната страна.

Изтръгнидъб и Съборипланина не забравили и своите осиновители — рибаря и неговата жена, както и благородните жени, поверили някога живота им на речните вълни. Взели ги при себе си и до края на живота си ги обграждали с истинска синовна обич и грижи.

[1] Капелан (лат.) — Помощник на свещеника у католиците. — Б.пр. ↑

[2] Тур — вид диво говедо. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.